

2% податок для ФОПів скасовано: як розпрощатися з пільгою правильно

Закон № 3219-IX підписаний Президентом. Він став чи не одним із найобговорюваніших серед бізнесу протягом останніх тижнів. Як підприємці повертатимуться до старих правил оподаткування, виданню «Мінфіну» розповіла Яна Михайлюк, адвокат, радник TOTUM LF.

Ключові зміни, які мають набрати чинності з 1 серпня 2023 року:

- Скасування спецгрупи єдиного податку за ставкою 2% із подальшими наслідками для його платників (про які детально поговоримо нижче).
- Поновлення обов'язку для сплати єдиного податку (ЄП) ФОП 1 та 2 груп (окрім тих, які зареєстровані на тимчасово окупованих територіях чи на територіях, на яких ведуться бойові дії).
- Зняття мораторію на проведення податкових перевірок (із певними обмеженнями).
- Відновлення з 1 жовтня 2023 року відповідальності за порушення правил використання РРО.
- Встановлення певних пільг для звільнення від оподаткування фізичних осіб — волонтерів, а також осіб, які отримують компенсацію за пошкоджене житло в наслідок військової агресії тощо.

Отже, ключове значення цей Закон має саме для платників єдиного податку. Очевидно, що важливою проблемою для підприємців, які зараз користуються спецгрупою ЄП, є не стільки підвищення ставки з 2% до 5%, скільки відновлення лімітів для річного доходу.

Відповідно, зміни з 1 серпня цього року відрізнятимуться для різних платників податків, які користувалися спецгрупою ЄП, залежно від того, на якій системі вони перебували до переходу на спецгрупу.

Автоматичний перехід

TOTUM
Ю Р И Д И Ч Н А Ф І Р М А

+38 044 364 91 13
01001, Київ, провулок Т. Шевченка, 16

info@totum.ua
totum.ua

За загальним правилом, із 1 серпня 2023 року платники податків будуть автоматично переведені на ту систему оподаткування, на якій вони перебували до обрання спецгрупи.

Платники податків, які були зареєстровані в період, коли діяла спецгрупа, після її скасування будуть переведені на третю групу ЄП за ставкою 5%.

Як уникнути автоматичного переходу

Які є варіанти дій для тих платників, які не хочуть автоматичного повернення на систему, на якій вони перебували раніше. Наприклад, до переходу на спецгрупу ЄП платник був на загальній системі, а зараз не хоче повертатись на загальну систему, а перейти на 3 групу ЄП зі ставкою 5% чи іншу групу. У такому разі можна до кінця липня 2023 року подати заяву про відмову від спецгрупи ЄП, і до 1 вересня 2023 року подати заяву про обрання спрощеної системи. Звичайно, для цього необхідно відповідати критеріям обраної групи спрощеної системи оподаткування. Такий підприємець вважатиметься платником єдиного податку з 1 серпня цього року.

Інший приклад: підприємець до переходу на спецгрупу ЄП перебував на спрощеній системі, але зараз хоче перейти на загальну і не повертатись на спрощену, то йому так само необхідно відмовитись від спецгрупи ЄП до кінця липня 2023 року і обрати перехід на загальну систему. Інакше, з 1 серпня 2023 року його автоматично буде переведено на ту групу ЄП, яка у платника була раніше.

Як повернутися до своєї групи спрощеної системи

Зрозуміло, що вимоги до спрощенців за спецгрупою та за іншими групами суттєво відрізняються. Тому платники податків отримують один місяць перехідного періоду для приведення своєї діяльності у відповідність до вимог відповідної групи єдиного податку.

Ключовими обмеженнями для платників ЄП, зазвичай, є ліміти річного доходу, кількість працівників та види діяльності.

Щодо лімітів, то, загалом, є чітка норма: доходи, отримані за період перебування на ЄП за ставкою 2%, не зараховуються до обсягу доходів після переходу на іншу групу

TOTUM
Ю Р И Д И Ч Н А Ф І Р М А

+38 044 364 91 13
01001, Київ, провулок Т. Шевченка, 16

info@totum.ua
totum.ua

спрощеної системи. Однак, у подальшому ліміти доходу враховуватимуться пропорційно до кількості місяців перебування на відповідній групі. Таким чином, із серпня до кінця 2023 року залишається 5 місяців.

Наприклад, для платників ЄП 3 групи з річним лімітом 1 167 МЗП (7 818 900 грн), пропорційно до 5 місяців залишається ліміт доходу до кінця 2023 року — 3 257 875 грн.

Щодо працівників, то для першої (не передбачає найманих працівників) та другої групи ЄП (до 10 найманих працівників) доведеться звільнити працівників, якщо діяльність платника не відповідає цим вимогам. Законодавець окремо не встановлює спеціальних підстав для звільнення, тому про це необхідно подумати завчасно, щоб провести звільнення, відповідно до загальних правил, визначених трудовим законодавством.

Щодо видів діяльності. У разі наявності у платника видів діяльності, які заборонені для відповідної групи, на яку він повертається, то від них необхідно відмовитись. Потрібно внести відповідні зміни щодо КВЕД в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань і в Реєстрі платників єдиного податку.

Але більшою проблемою може бути наявність дебіторської заборгованості за такими видами діяльності. Відповіді на питання «що робити?», якщо після переходу на іншу групу ЄП платник таки отримав погашення дебіторської заборгованості за такими видами діяльності, законодавець теж не дає.

Враховуючи фіскальний підхід податківців, такі операції можуть призвести до втрати статусу платника єдиного податку через порушення умов перебування на спрощеній системі. Тому питання дебіторської заборгованості варто вирішити до 31 липня 2023 року або переходити на ту систему оподаткування, яка дасть змогу отримати її погашення вже після припинення дії ЄП за ставкою 2%.

Закон набуде чинності з 1 серпня 2023 року, і до цього моменту потрібно підготуватися. Насамперед, вирішити, чи платника влаштовує автоматичний перехід на попередню систему оподаткування, чи необхідно діяти на випередження і змінювати систему оподаткування за власною заявою.